

นิยามศัพท์

ฐานข้อมูล (Database)	แหล่งสะสมข้อมูลต่างๆ ซึ่งรวบรวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกัน
เมทาดาทา (Metadata)	<p>คำอธิบายข้อมูล หรือหมายถึงข้อมูลที่บอกรายละเอียดของข้อมูล (data about data) โดยแบบแผนของเมทาดาทาสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน ดังนี้ (บุญเลิศ อรุณพิบูลย์ 2554)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เมทาดาทาเพื่อการบรรยายและค้นพบ (<i>Descriptive and discovery metadata</i>) ถูกออกแบบมาเพื่อบรรยายข้อมูลดิจิทัลว่าเกี่ยวข้องกับอะไร และให้นิยามคำสำคัญ หรือหัวข้อที่สามารถอธิบายข้อมูลนั้นได้ ตัวอย่างของเมทาดาทาประเภทนี้ เช่น <ul style="list-style-type: none"> ▪ dc.title ▪ dc.creator ▪ dc.subject ▪ dc.description 2. เมทาดาทาเพื่อการจัดการ (<i>Administrative metadata</i>) ถูกออกแบบมาเพื่อจัดการข้อมูลดิจิทัล เพราะการจัดการข้อมูลในระยะยาว จำเป็นต้องมีเมทาดาทาที่อธิบายข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น การติดตามและเป็นตัวแทนของข้อมูลดิจิทัล การตรวจสอบว่ารูปแบบไฟล์สามารถอ่านและเปลี่ยนแปลงได้ การตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูลดิจิทัลเมื่อเวลาผ่านไป หรือการระบุที่มาของเมทาดาทาและการอัปเดตต่างๆ ตัวอย่างของเมทาดาทาประเภทนี้ เช่น <ul style="list-style-type: none"> ▪ dc.date ▪ dc.rights ▪ dc.source ▪ dc.type 3. เมทาดาทาเชิงเทคนิค (<i>Technical metadata</i>) เมื่อมีการสร้างข้อมูลดิจิทัลขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ เพลง เสียง การบันทึกเสียง หรือวิดีโอ ไฟล์ที่สร้างขึ้นมามีเมทาดาทาเชิง

	<p>เทคนิคบางรูปแบบติดมาอยู่แล้ว เมทาดาทาประเภทนี้อธิบายลักษณะทางเทคนิค หรือลักษณะของข้อมูลดิจิทัล โดยเมทาดาทาเชิงเทคนิคจะมีข้อมูลรูปแบบต่างๆ เช่น การบีบอัดข้อมูล ความคมชัด และขนาดของรูปภาพ วันและเวลาที่สร้างข้อมูล จำนวนความลึกของภาพที่มีหน่วยเป็นบิต จำนวนเฟรมต่อวินาทีของวิดีโอ ฯลฯ ตัวอย่างของเมทาดาทาประเภทนี้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dc.format ▪ dc.format.extent ▪ dc.format.medium
<p>ระเบียบ(Record)</p>	<p>หน่วยหนึ่งของข้อมูลที่บันทึกไว้ในฐาน หรือคลังข้อมูล โดยพื้นฐานระเบียบ 1 หน่วยจะประกอบไปด้วยเมทาดาทามากกว่า 1 เซตข้อมูล (Filed) ขึ้นไป ตัวอย่างเช่น ระเบียบข้อมูล 1 ระเบียบจากระบบคลังข้อมูลสถาบัน ประกอบไปด้วยเมทาดาทาต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dc.format ▪ dc.format.extent ▪ dc.format.medium
<p>ความละเอียดของภาพ (Image resolution)</p>	<p>ภาพหนึ่งที่บันทึกจากกล้องดิจิทัล และเครื่องสแกนจะเป็นภาพแบบ Bitmap ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความละเอียดของภาพ โดยที่หน่วยของความละเอียดเรียกว่า DPI-Dot per Inch หรือ PPI-Pixel per Inch</p>
<p>ขนาดของภาพ (Image size)</p>	<p>ขนาดของภาพที่วัดในหน่วย Pixel ประกอบด้วยค่าความกว้าง (Width) และความยาว (Height) ของภาพ ทั้งนี้ ขนาดของไฟล์ภาพมีส่วนสัมพันธ์กับการนำภาพไปใช้งาน</p>
<p>TIFF (Tagged-Image File Format)</p>	<p>รูปแบบของการจัดเก็บภาพแบบที่ใช้เก็บภาพพร้อมรายละเอียดต่างๆ เช่น Layer, Annotation, โหมดภาพทั้งระบบ CMYK, RGB, Lab Color ตลอดจนข้อมูลประกอบอื่นๆ ตามต้นฉบับเดิมของภาพ ถือเป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการเก็บบันทึกภาพต้นฉบับ และภาพสำหรับใช้ประกอบการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์</p>
<p>PDF (Portable Document Format)</p>	<p>รูปแบบแฟ้มลักษณะหนึ่งที่ใช้สำหรับการแสดงเอกสาร สามารถใช้งานได้ในทุกระบบปฏิบัติการ และยังคงลักษณะเอกสารเหมือนต้นฉบับทุกประการ ทั้งนี้ เอกสารในรูปแบบ PDF สามารถจัดเก็บตัวอักษร รูปภาพ และรูปลายเส้น ในลักษณะเป็นหน้าหนังสือ ตั้งแต่ 1-1,000</p>

	หน้าได้ในแฟ้มเดียวกัน
JPEG (Joint Photographic Experts Group)	เป็นไฟล์ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานได้ดีกับภาพที่มีสีสดใส และความละเอียดสูงมาก เหมาะสำหรับภาพถ่าย จุดเด่น คือ สนับสนุนสีได้ถึง 24 บิต (16.7 ล้านสี) แต่การบีบอัดข้อมูลของไฟล์สกุล JPEG จะทำให้ลบข้อมูลบางส่วนที่ความถี่ซ้ำซ้อนกันมากที่สุดออกจากภาพ ซึ่งอาจทำให้รายละเอียดบางส่วนของภาพหายไป และยังไม่สามารถทำให้พื้นที่ของภาพโปร่งใสได้
IPTC metadata (International Press Telecommunications Council Metadata)	เป็นเมทาดาทาภาพถ่ายที่อนุญาตให้เจ้าของภาพ หรือผู้ใช้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับภาพได้ โดยสามารถใช้งานได้จากโปรแกรม Adobe Photoshop และ XnView ซึ่งจะมีความสามารถดึงข้อมูลจากเมทาดาทาที่ฝังในภาพ ไปเติมในระบบให้อัตโนมัติ ไม่ต้องเสียเวลาให้รายละเอียดข้อมูลประกอบภาพอีกครั้งในระบบฐานข้อมูล
URI (Uniform Resource Identifier)	ข้อมูลที่ใช้ระบุตัวตนของทรัพยากร (Resource) โดยที่ตัวตนของทรัพยากรอาจเป็นข้อมูล ไฟล์ภาพ ไฟล์เอกสาร เว็บไซต์ หนังสือ ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์ในการระบุตัวตน (Identify) เพื่อให้ออกมาเป็นรูปแบบเดียวกัน (Uniform)
URL (Uniform Resource Locator)	การบอกช่องทางจะเข้าถึง/ติดต่อ (Locate) ทรัพยากร